

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/36/2020
Identifikačné číslo spisu: 2509204528
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2509204528.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. M., trvale bytom v V. L. č. XX, zastúpeného JUDr. Máriou Tryľčovou, advokátkou v Senici, J. Kráľa 738/12, proti žalovanej M. K., trvale bytom v V. L. č. XX, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 9C/149/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 18. decembra 2018 sp. zn. 9Co/12/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9C/149/2009-314 z 27. júla 2017 zriadil na novovytvorenej parcele registra „C“ KN č. XXX/X vecné bremeno zodpovedajúce právu prechodu pešo a prejazdu motorovým vozidlom v rozsahu parcely registra „C“ KN č. XXX/X v prospech vlastníka parcely registra „C“ KN č. XXX/X a XXX/X, ktoré parcely č. XXX/X, XXX/X a XXX/X boli vytvorené z parcely č. XXX a XXX geometrickým plánom č. 9C/149/2009 z 19. októbra 2012, vyhotoveným Ing. Yvetou Strhanovou, znalkyňou v odbore geodézia a kartografia. Na novovytvorenej parcele registra „C“ KN č. XXX/X zriadil vecné bremeno zodpovedajúce právu prechodu pešo a prejazdu motorovým vozidlom v rozsahu parcely registra „C“ KN č. XXX/X v prospech vlastníka parcely č. XXX/X a XXX/X, ktoré parcely č. XXX/X, XXX/X a XXX/X boli vytvorené z parcely č. XXX a XXX geometrickým plánom č. 9C/149/2009 z 19. októbra 2012, vyhotoveným Ing. Yvetou Strhanovou, znalkyňou v odbore geodézia a kartografia; geometrický plán č. 9C/149/2009 z 19. októbra 2012, vyhotovený Ing. Yvetou Strhanovou, znalkyňou v odbore geodézia a kartografia, úradne overený Správou katastra Piešťany 10. januára 2013 je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku. Žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal. Uložil žalobcovi a žalovaným 1/ a 2/ (žalovanej uvedenej v úvodnej časti tohto uznesenia a M. T.) povinnosť nahradiť trovy štátu, s tým, že uloženú povinnosť následne opravným uznesením č. k. 9C/149/2009-324 z 28. augusta 2017 opravil.

2. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 151o ods. 1, § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka a

uviedol, že v dôsledku reálneho rozdelenia nehnuteľností, ktoré strany sporu mali v podielovom spoluvlastníctve bolo potrebné zriadiť vecné bremeno zaťažujúce jednu sporovú stranu v prospech opačnej strany a naopak. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania bolo ustálené, že prechod po spevnenej časti pôvodnej parcely č. XXX využívali obe strany a ich právni predchodcovia ako prístupovú cestu k zadnej časti svojich nehnuteľností. Zdôraznil, že v súlade so zásadou nemini sua res servit nie je možné vydržať vecné bremeno k vlastnej veci, a preto bolo možné zriadiť vecné bremeno. Súd prvej inštalácie považoval za preukázané, že žalovaní z dôvodu zástavby parcely č. XXX/X, po reálnom rozdelení parcely č. XXX, nemajú prístup motorovými vozidlami k domu na parcele č. XXX/X cez pozemky prikázané do ich vlastníctva. Nemožnosť prejazdu motorovými vozidlami až k zadnej časti rodinného domu, znemožňuje žalovaným vyprázdňovanie septika nachádzajúceho sa za domom. Keďže k reálnemu rozdeleniu parciel došlo až niekoľko rokov po tom, čo žalovaní na parcele č. XXX/X postavili garáž a dielňu, súd prvej inštalácie nepovažoval za opodstatnenú úvahu týkajúcu sa ich odstránenia, a preto zriadil na novovzniknutých parcelách č. XXX/X a XXX/X, kopírujúcich spevnenú časť pozemku, vecné bremeno tak, aby bolo možné spevnenú plochu využívať ako prístupovú cestu oboma stranami. Zdôraznil, že je potrebné, aby parcela č. XXX/X a XXX/X bola udržiavaná v stave umožňujúcom prechod, vrátane aj úpravy spevnenej časti. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 18. decembra 2018 sp. zn. 9Co/12/2018 rozsudok súdu prvej inštalácie v napadnutých výrokoch I. až IV. potvrdil; vyslovil, že žalovaní majú právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

4. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštalácie uvedenými v napadnutom rozsudku. Konštatoval, že v predmetnom spore je zriadenie vecného bremena v prospech všetkých sporových strán, a tým je zabezpečená základná požiadavka primeranosti a odôvodnenosti zásahu do vlastníckeho práva. Navyše zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu pešo a prejazdu motorovým vozidlom nepredstavuje také obmedzenie vlastníka dotknutého pozemku, ktoré by zásadne obmedzovalo jeho užívanie. Napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 a zásadou úspechu žalovaných v odvolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP).

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP tým, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky dôvodnosti vecného bremena pri zrušení a vysporiadaní podielového spoluvlastníctva, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietal porušenie princípu právnej istoty, princípu rovnosti strán, lebo sudy zohľadnili len skutkové tvrdenia žalovaných, ktoré však neboli preukázané dôkazmi, a preto žaloba mala byť zamietnutá. Zdôraznil, že súd nevykonal ohliadku na mieste samom, ani sa neoboznámil s dokumentáciou k povoleniu stavby septika, garáže a dielne, pričom sa jednalo o podstatné skutočnosti pre rozhodnutie vo veci samej. V súvislosti s namietaným odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nesúhlasil so zriadením vecného bremena po zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Poukázal na skutkový stav veci s tým, že podľa jeho názoru napadnutým rozhodnutím došlo k popretiu princípu výnimočnosti zásahu do vlastníckeho práva žalobcu a nedošlo k naplneniu požiadavky na starostlivé zváženie výhody na strane žalovaných v pomere k nevýhode na strane žalobcu. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštalácie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, alebo zmeniť. Zároveň podal i návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

6. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadřila.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný 2/ M. T. v priebehu konania (XX. V. XXXX) zomrel. Uznesením č. k. 9C/149/2009-430 z 20. júna 2019 súd prvej inštancie rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičkou žalovaného 2/ M. K. (žalovanou 1/) s právoplatnosťou od 13. júla 2017.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

9. Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti Civilného sporového poriadku zastúpeného osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

10. Podľa § 438 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzati a o vzájomnej žalobe.

11. Podľa § 125 ods. 1, 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

12. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že bolo podané elektronicky 15. marca 2019 a podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskej koncipientky právnej zástupkyne žalobcu. Uvedené nepochybne vyplýva z overenia kvalifikovaného elektronického podpisu osvedčujúceho okolnosti podania dovolania, ktorého autorizáciu v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o e-Governmente“) vykonala svojim kvalifikovaným elektronickým podpisom B. R. (v spise na č. l. 415), teda subjekt, ktorý nebol advokátom zapísaným do zoznamu advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (www.sak.sk). Záver, že kvalifikovaný elektronický podpis, ktorým bolo dovolanie autorizované, patrí advokátskej koncipientke Mgr. B. R. (a nie advokátke, ktorej žalobca udelil splnomocnenie na zastupovanie v dovolacom konaní), jednoznačne vyplýva aj z podania doručeného súdu prvej inštancie 18. februára 2020, v ktorom advokátka JUDr. Mária Trylčová na výzvu súdu prvej inštancie (v zmysle pokynu najvyššieho súdu z 29. januára 2020) okrem iného, výslovne uviedla, že „Mgr. B. R. bola dňa 15.03.2019 moja zamestnankyňa. Zároveň som jej ešte dňa 22.11.2018 prostredníctvom stránky slovensko.sk udelila oprávnenie na prácu s mojou elektronicou schránkou (JUDr. Mária Trylčová, advokát, IČO: 31141935, SUFIX 20069), dokladám „Potvrdenie zastupovania“. Toto zastúpenie trvalo dňa 15.03.2019 preto prostredníctvom stránky slovensko.sk a prostredníctvom svojho občianskeho preukazu, avšak v mojej elektronickej schránke (JUDr. Mária Trylčová, advokát, IČO: 31141935, SUFIX 20069) vykonávala úkony ako môj zástupca. Z doručenky, ktorú predkladám, je zrejmé, že je podanie urobené z mojej elektronickej schránky - poukazujem na identifikáciu odosielateľa, kde je uvedené moje IČO: 31141935. Podpis „Dovolania“ bol vykonaný tiež cez slovensko.sk a cez moju elektronicú schránku touto zástupkyňou.“

13. Dovolací súd so zreteľom na dikciu ustanovenia § 125 CSP, vychádzajúc z obsahu spisu konštatuje, že dovolanie podané elektronickými prostriedkami 15. marca 2019, nebolo dodatočne v lehote 10 dní podľa ustanovenia § 125 ods. 2 CSP doručené súdu prvej inštancie v origináli poštou ani osobne, nakoľko bolo vyhotovené s autorizáciou nezodpovedajúcou obligatorným náležitostiam dovolania. Pre naplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania vyplývajúcej z ustanovenia § 429 CSP, t. j. aby dovolanie bol spísané advokátom, je nevyhnutné, aby bolo aj podpísané advokátom tak, ako to predpokladá všeobecná úprava náležitostí písomného právneho úkonu. V prípade, že je dovolanie podané elektronicke, musí takéto podanie zodpovedať požiadavke jednoty obsahu a podpisu vyhotoveného výlučne advokátom, t. j. jeho zaručeného elektronického podpisu.

14. Z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu k otázke osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní vyplýva, že „skutočnosť, že dovolanie bolo spísané a podpísané advokátskym koncipientom, predstavuje neodstrániteľnú podmienku prípustnosti dovolania, čo má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku za predpokladu, že strana sporu bola o povinnosti byť zastúpená advokátom poučená v rozhodnutí odvolacieho súdu“ (R 78/2018).

15. Pre splnenie zákonnej podmienky podľa § 429 ods. 1 CSP musí byť dovolanie podané v elektronickej forme autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickeou pečaťou (§ 23 ods. 1 Zákona o e-Governmente) patriacim advokátovi, ktorý zastupuje dovolateľa. Výlučne autorizácia elektronicke podaného dovolania kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickeou pečaťou preukazuje, ktorá osoba v mene dovolateľa dovolanie spísala a podpísala. Ak bolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskeho koncipienta, nie je splnená zákonná podmienka spísania a podpísania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP. Tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť (R 49/2020).

16. Aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyplýva, že ak obligatornou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní (nález ústavného súdu z 13. septembra 2018 sp. zn. IV. ÚS 489/2018).

17. Napokon ústavný súd k obligatornej náležitosti podpísania dovolania advokátom v náleze z 11. februára 2020 č. k. I. ÚS 484/2019-47 dodal, že „vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 821 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú advokáti (právnické osoby od 1. júla 2017 a fyzické osoby od 1. júla 2018) povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicke schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom, bude obligatorná náležitosť dovolania podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku spočívajúca v spísaní dovolania advokátom splnená vtedy, pokiaľ bude dovolanie podané elektronicke autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickeou pečaťou patriacou advokátovi, ktorý zastupuje dovolateľa § 23 ods. 1 Zákona o e-Governmente“. Je v zásade bez právneho významu skúmať, aká fyzická osoba písomný dokument vytvorila, resp. koľko fyzických osôb sa na jeho tvorbe podieľalo.

18. S ohľadom na vyššie uvedené závery je nepochybné, že v posudzovanej veci dovolanie podané v elektronickej podobe nebolo spísané a podpísané osobou advokáta, ale advokátskou koncipientkou. V tejto súvislosti už najvyšší súd opakovane uviedol, že pre identifikáciu osoby, ktorá dovolanie podané v elektronickej podobe spísala a podpísala, je rozhodujúci kvalifikovaný elektronicke podpis, ktorým bolo dovolanie autorizované. Preto aj pri posúdení (ne)splnenia zákonnej podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 429 ods. 1 CSP dovolacím súdom, v prípade podaného dovolania v elektronickej podobe je rozhodujúce, ktorej osobe patrí kvalifikovaný podpis použitý na autorizáciu dokumentu podaného

dovolania. V danom prípade touto osobou bola nepochybne advokátska koncipientka Mgr. B. R., ktorá bola na tento úkon poverená advokátom podľa § 64 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov. Dovolací súd zároveň poukazuje aj na skutočnosť, že žalobca bol v rozhodnutí odvolacieho súdu riadne poučený (aj) o náležitostiach dovolania, vrátane podmienok povinného zastúpenia dovolateľa advokátom a povinného spísania dovolania advokátom tak, ako to vyžaduje judikatúra najvyššieho súdu pri skúmaní splnenia podmienok dovolacieho konania v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP. Preto následný postup právnej zástupkyne žalobcu (reagujúc na výzvu súdu prvej inštancie v zmysle pokynu najvyššieho súdu z 29. januára 2020), keď okrem písomného vysvetlenia ňou zvoleného postupu doručila súdu prvej inštancie aj originál podania (dovolanie) podpísaný ňou samotnou (po uplynutí lehoty v zmysle ustanovenia § 125 ods. 2 CSP), nebol relevantný a na takéto dodatočné predloženie dovolania podpísaného advokátom nebolo možné prihliadať.

19. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s ustanovením § 447 písm. e) CSP z dôvodu, že neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP. Vzhľadom na rozhodnutie o dovolaní z procesných dôvodov, dovolací súd následne vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

20. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.